

Kentsel Estetiğin Muratpaşa İlçesi Örneğinde İrdelenmesi

Ayşe Gülnur HAMMALOĞLU*¹, Murat AKTEN²

^{1,2}Süleyman Demirel Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 32260, Isparta, Türkiye

(Alınış / Received: 21.02.2020, Kabul / Accepted: 24.09.2020, Online Yayınlanma / Published Online: 20.12.2020)

Anahtar Kelimeler

Kent,
Algı,
Estetik,
Kentsel estetik,
Muratpaşa

Özet: Bu çalışmada, çevrenin yalnızca insanın biyolojik gereksinmelerini karşılayan işlevsellik değil, aynı zamanda psikolojik, entelektüel gereksinmelerini de karşılayan estetik nitelikler de taşıması gerektiği hipotezinden yola çıkılarak kentleri oluşturan fiziksel çevrenin niteliklerinin yanı sıra taşıdıkları anlamları ve estetik anlamda nasıl algılandıklarının ortaya konulması hedeflenmiştir. Çalışmanın ana materyalini Antalya İli Muratpaşa İlçesine ait Güllük Caddesi, Cumhuriyet Meydanı ve Kapalı Yol mevkileri oluşturmaktadır. Çalışma alanlarına ait 33 adet fotoğraf kentsel estetiğin irdelenmesi amacıyla kullanılmıştır. Fotoğraflardaki görüntüler üzerinden kentsel estetik konusunda disiplinler arası uzman grubuna (Şehir plancısı, Peyzaj mimarı ve Yapı mimarı) foto anket ve anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Daha sonra uzman grubu değerlendirmelerine yönelik en çok tercih edilen görüntülere ilişkin mekansal karakteristikler ortaya konulmuştur. Çıkan sonuçlarla, kentsel çevre algısı ve estetiğine yönelik düzenlemeler ve önlemler alınarak, kentin çağdaş yaşamın gereklilikleri ile birlikte uyumu sağlanacak ve böylece yaşanabilir alanlar olarak gelecek kuşaklara aktarılmasına katkı sağlanacaktır.

Urban Aesthetic Research in Muratpasa District

Keywords

City,
Perception,
Aesthetics,
Urban aesthetics,
Muratpaşa

Abstract: In this study, it is hypothesized that the environment should not only have functionality that meets the biological needs of human being-environment relations, but also aesthetic qualities should meet the psychological and intellectual needs. Considering this hypothesis, researched characteristics of the physical environment, their meaning and how they are perceived aesthetically. The main material of the study examined at Güllük Caddesi, Cumhuriyet Meydanı and Kapalı Yol area in Muratpasa district. 33 photographs of the study areas were used for the study of urban aesthetics. A photo questionnaire was conducted to the interdisciplinary group of experts (City planner, Landscape architect and Building architect) on urban aesthetics from images of these photographs. Then, considering these expert group's most preferred images determined spatial distinctives. As a results, arrangements will be made for the perception and aesthetics of the urban environment and the harmony of the city with the requirements of contemporary life will be ensured. Thus, it will contribute to transfer to future generations as habitable area.

1. Giriş

Endüstri devrimi beraberinde kentleşmeyi de getirmiş, kentte bulunan iş imkânları, sosyal ve kültürel olanaklar insanlara cazip gelerek kırdan kente göçü her geçen gün hızlandırmıştır. Modernizm döneminde modern kent unsurlarını yansıtan altyapı çalışmaları yapılmıştır. Yapılan yeni ve gelişimci çalışmalara rağmen birçok problem de ortaya çıkmıştır. Bu sorunları; hızlı kentleşme ile nüfus

yığılmaları, arsa spekülasyonları ve çarpık kentleşme olarak özetlemek mümkündür.

Modernizme tepki olarak ortaya çıkan Postmodernist yaklaşımında ise, modern kentin olumsuz, yorucu, tüketici ve planlamaya dayanan yönlerine vurgu yapılmaktadır. Aslında postmodernizmin diğer alanlarda olduğu gibi, mimarlık ve kentleşme alanında da elle tutulur bir şey söylemediğini, bazı sorunların varlığını saptadığını, ancak gözle görülür kentsel ve toplumsal sorunlara çözüm üretmediğini,

*İlgili yazar: aysegulnurhammaloglu06@gmail.com

özgürlük ve demokrasi söylemlerinin ise, somut düzeyde yalnızca "söylem"den ibaret olduğu savunulmaktadır [1].

Kentsel tasarım akımlarından kentler etkilenmiş, çevre kaynakları, doğal kültürel değerler ve kent yaşam kalitesi estetik anlamda düşmüştür. Kentte yaşayan insanlar için doğa ve açık-yeşil alanlar nefes alınan, psikolojik rahatlama sağlayan vazgeçilmez mekanlar haline gelmiştir. Böylece yaşam kalitesini iyileştirme hususunda estetik anlamda sürdürülebilir kentler kavramı gündeme gelmiştir. Fakat bütüncül anlamda estetik kentleri oluşturmak oldukça güç olmuştur. Kent estetiğini etkileyen olumsuz biçimlenmeler kentin bir bütün olarak düşünülmemesinden veya bütünlüğün bilincine varılmadan sorunlara çözümler aranmasından kaynaklanmaktadır [2].

Estetik kentler aynı zamanda bir kimliğe sahip kent imajı oluşmuş kentlerdir. Kimliği oluşmuş kentler ise, diğer kentlerden ayrılarak, kent sakinlerine kültürlerini yansıtan ve tercih ettikleri yaşam alanlarında çevre değerleriyle yaşama bilinci sunmaktadır.

Bu çalışma ile kullanıcıları tarafından çevresel algı ve kent estetiğine yönelik görüşlerinin ortaya konulması amacıyla, Antalya kentinde aktif olarak kullanılan Güllük caddesi ve devamında yer alan Cumhuriyet Meydanı, Kapalı Yol mevkileri çalışma alanı olarak belirlenmiştir.

2. Materyal ve Metot

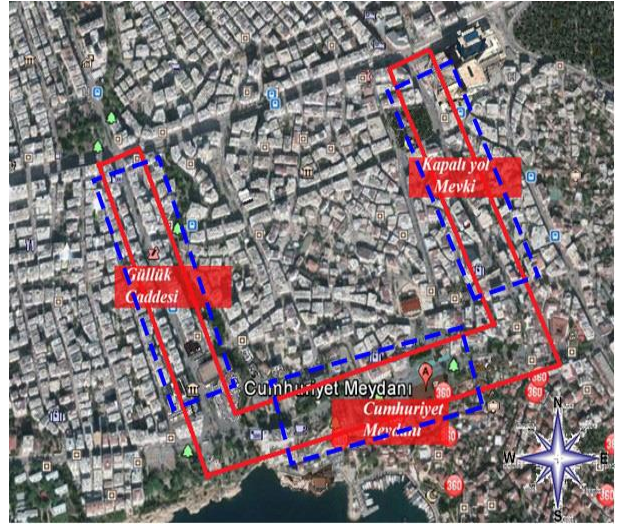
2.1. Materyal

Araştırma alanı olarak Antalya kentinin Muratpaşa ilçesinde, aktif olarak kullanılan Güllük Caddesi, Cumhuriyet Meydanı ve Kapalıyol mevkii belirlenmiştir.

Çalışma alanının Türkiye'deki konumu Şekil 1 ve Antalya İli içindeki konumu ise Şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 1. Antalya ilinin Türkiye Üzerindeki Konumu

Şekil 2. Antalya Üzerinde Çalışma Alanının Konumu

Tablo 1'de çalışma alanına ait harita konumu, coğrafi konum ve Semt/Mahalle bilgileri verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Alanının Koordinat ve Harita Konumu

Cumhuriyet Meydanı	Güllük Caddesi (Anafartalar Caddesi)	Kapalı Yol (Eski Şarampol Caddesi)
Enlem: 36.8865	Enlem: 36.887444	Enlem: 36.8929
Boylam: 30.7031	Boylam: 30.696789	Boylam: 30.7036
Kuzey: 36° 53' 11"	Kuzey: 36° 53' 14.7984"	Kuzey: 36° 53' 21"
Doğu: 30° 42' 11"	Doğu: 30° 41' 48.4404"	Doğu: 30° 42' 16"
koordinatları	koordinatları	koordinatları
Selçuk Mahallesi Muratpaşa İlçesi	Deniz Mahallesi Muratpaşa İlçesi	Muratpaşa Mahallesi Muratpaşa İlçesi

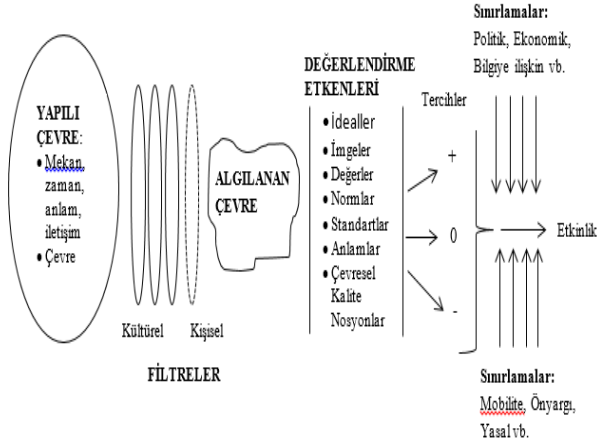
2.2. Metot

Çevresel değerlendirme süreci, çevre niteliklerinin algılanması sonucunda belirli seçimler yaparak davranışlarda bulunma ve belirli kararlar verme süreci" olarak tanımlanmaktadır. Bu değerlendirme sürecinde, birey estetik tavır takınarak haz aldığı çevresine, estetik yargısını biçimsel ve simgesel olarak iki şekilde yüklemektedir [3].

Kentlerde estetik boyut değerlendirilirken genellikle iki farklı yöntem kullanılmaktadır. Bunlardan ilki sembolik yaklaşımlara dayanan öznel anlamda eleştiri, yorum yapılarak kullanılan anketler ve şematik anlatımlarken (foto-anketler), diğeri ise biçimsel yaklaşımlara dayanan nesnel anlamda analizler yapılarak ortaya koyulan entropidir.

Her durumda da algılanan çevrenin, normlar, fikirler, standartlarla değerlendirildiğini belirten Rapoport ise, çevresel kalite profillerinin ve bunların pozitif veya negatif değerlendirmelerinin, çevresel kalitenin bileşenleri ve bunların dereceleri ile değişebildiğini savunmaktadır. Bireyin çevreyi algılama ve

değerlendirme süreci için Rapoport'un geliştirdiği model Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Rapoport'un çevresel bir uyara karşı temel değerlendirme süreci modeli [4].

Yukarıdaki bilgiler ışığında çalışmada yöntem olarak anket ve foto-anket yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada foto-anket uygulamasının kullanılmasının temel nedeni hızlı, güvenilir ve katılımcıların fikirlerini daha rahat belirtecekleri ortamı sağlamasıdır. Katılımcılara yanıtlarını aktarabilecekleri bir form oluşturularak foto-anketler değerlendirilmiştir.

Anketlerin içeriği, katılımcıların demografik özelliklerini içeren sorular ve çalışma alanlarını kullanma tercihlerini yansıtan sorularla, çalışma alanındaki mekânsal öğelere yönelik estetik niteliği ortaya koyan fotoğraf analizlerinden oluşmaktadır. Öncelikle alanının resimleri profesyonel makine yardımıyla çekilmiştir. Fotoğrafların çekiminde mevsimsel döngü, alanın kullanım yoğunluğunu ve kişilerin psikolojileri ve algılarını etkilediği için çekim ve alan analizleri, 6 ay ara ile kış ve yaz aylarında gerçekleştirilmiştir.

Uzman anket katılımcıları peyzaj mimarlığı, yapı mimarlığı, şehir ve bölge planlama alanında eğitim görmüş ve eğitimine devam eden katılımcılardan oluşmaktadır. Kentsel estetik konusu interdisipliner çalışma gerektirdiği ve bu üç disiplinin de konusu olduğu için uzman anket katılımcıları üç disiplinden de seçilmiştir.

Anket yönteminde 100 uzman anket katılımcısına, 38 soru yöneltilmiştir (Ek A). Anket demografik özellikler, alan kullanıcı izlenimleri, alan kullanım amaçları, kullanıcı istekleri ve alanda istenen düzenlemeleri kapsamaktadır. Anket soruları üç ayrı alan için de yapılmış ve böylece alanları kıyaslama imkanı bulunmuştur. Anket soruları belirlenirken yerli ve yabancı literatür taraması yapılmış ve bu çalışmalardan yararlanarak çalışmanın temeli oluşturulmuştur.

Foto-anket yöntemi ise uzman anket katılımcılarına uygulanmıştır. Alanda yerinde gözlem yapıldıktan sonra fotoğraflar çekilmiştir. Fotoğraf çekimi esnasında objektif davranılmış katılımcıları etkileyebilecek herhangi bir eğilim gösterilmemiştir. Fotoğraf çekimlerinde alanın görsel niteliğini daha iyi ortaya koymak için profesyonel makine olan Canon EOS 5D Mark IV kullanılmıştır. Araştırmada ele alınan alanı görsel açıdan ifade edecek şekilde 500 adet fotoğraf çekilmiştir. Elde edilen bu fotoğraflar arasından uzman kişi eşliğinde foto-ankette yer alan 33 fotoğraftan 29'u seçilmiştir (Ek B). Kalan 4 fotoğraf ise alan dışı seçilmiştir. Anket uzman katılımcılarından alan dışı 4 fotoğraf ile alandan alınan diğer 4 fotoğrafı ikili gruplar halinde kıyaslanarak yanıt vermeleri istenmiştir. Akabinde yer alan fotoğraflar ise Güllük Caddesi, Cumhuriyet Meydanı ve Kapalı Yol mevkinde yer alan benzer kullanımları içermektedir. Yine uzman anket katılımcılarından benzer kullanımları kıyaslayarak yanıt vermeleri ve her üç fotoğrafı kendi arasında mukayese ederek estetik açısından görüşlerini sunmaları istenmiştir. Fotoğraflar sunulurken katılımcılardan fotoğrafları hoş/sıkıcı, ilginç/ilginç değil, farklı/monoton, abartılı/silik, uyumlu/uyumsuz olarak 7 li Likert Ölçeği kullanılarak değerlendirmeleri istenmiştir. Bu parametreler birbirinin zıttı konumundadır. Örneğin 1, 2, 3 oyları hoş puanını belirtirken 0 oyu fikrim yok -1,-2,-3 oyları ise sıkıcı puanını belirlemektedir. Dolayısıyla 5 parametre kullanarak 7'li Likert Ölçeğinde, 5 parametrenin zıtları hakkında da bilgi sahibi olunmuştur. Dolayısıyla fotoğrafları 10 parametrede değerlendirme fırsatı elde edilmiştir.

Değerlendirme yapılırken kullanılan puanlama şablonu tabloda verilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Parametre puanlama değerlendirme şablonu

	Hoş	İlginç	Farklı	Abartılı	Uyumlu
3	Çok hoş	Çok ilginç	Çok farklı	Çok abartılı	Çok uyumlu
2	Hoş	İlginç	Farklı	Abartılı	Uyumlu
1	Az hoş	Az ilginç	Az farklı	Az abartılı	Az uyumlu
0	Fikrim yok	Fikrim yok	Fikrim yok	Fikrim yok	Fikrim yok
-1	Az sıkıcı	Az ilginç değil	Az monoton	Az silik	Az uyumsuz
-2	Sıkıcı	İlginç değil	Monoton	Silik	Uyumsuz
-3	Çok sıkıcı	Çok ilginç değil	Çok Monoton	Çok silik	Çok uyumsuz

3. Bulgular

3.1. Demografik özelliklere ait bulgular

Toplam 100 gönüllü uzman birey araştırma kapsamında anket uygulamasına katılmıştır. Tablo 3'te demografik bilgilere ait kişi sayısı ve yüzde tablosu verilmiştir.

Tablo 3. Demografik bilgilere ait kişi dağılımları ve yüzde tablosu

Demografik Özellikler	Kişi	Yüzde (%)
Cinsiyetiniz?		
Kadın	51	51
Erkek	49	49
Toplam	100	100
Yaşınız?		
18-25	52	52
26-33	36	36
34-41	7	7
42-49	3	3
50-57	1	1
58-65	1	1
65+	0	0
Toplam	100	100
Eğitim durumunuz?		
Lisans (Üniversite)	56	56
Yüksek Lisans	36	36
Doktora	8	8
Toplam	100	100
İş durumunuz?		
Çalışıyor	30	30
Çalışmıyor	70	70
Toplam	100	100
Bölümünüz?		
Yapı Mimarlığı	31	31
Peyzaj Mimarlığı	40	40
Şehir ve Bölge Planlama	29	29
Toplam	100	100
Ekonomik geliriniz?		
...<2.500	66	66
2.500-5.000	14	14
5.000<...	20	20
Toplam	100	100

Anket katılımcılarının soruları bağımsız olarak yanıtlanmaları açısından 18 yaş üstü katılımcı profili ankete dahil edilmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun 18-25 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Uzman anket katılımcılarının çoğunun çalışmadığı görülmektedir. Lisans, yüksek lisans ya da doktora düzeyinde eğitim almakta olduğundan dolaydır. Görüldüğü üzere anket katılımcılarının çoğunluğu lisans düzeyinde eğitim almıştır. Katılımcıların çoğunun peyzaj mimarlığı bölümünde uzman olduğu görülmektedir. Ekonomik gelirine bakıldığında çoğunluğunun 2.500'ün altında gelire sahip olduğu görülmektedir (Tablo 3).

3.2. Kavramsal temellere ait bulguları

Anket katılımcılarının; kavramsal temellere yönelik kullanıcı tercihleri irdelenmiştir ve estetik bir meydan ve estetik bir cadde nasıl olmalı sorusunun yanıtı aranmıştır. Tablo 4'de kavramsal temellere ait kişi sayısı ve yüzde tablosu verilmiştir.

Anket katılımcılarının estetik bir meydan ve estetik bir cadde nasıl olmalıdır sorusuna; Hem estetik bir meydan hem de estetik bir cadde göze hoş görünmeli yanıtını çoğunlukla verdiği görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Kavramsal temellere ait kullanıcı istekleri

Kavramsal Temellere Yönelik Kullanıcı Tercihleri	Kişi	Yüzde(%)
Estetik meydan sizce nasıl olmalıdır?		
Göze hoş görünmeli	26	26
Birçok kullanım (fonksiyon) içermeli	15	15
Doğal malzemeler kullanılmalı	9	9
Çevre içinde farkedilmeli	12	12
Sanatsal değeri olmalı	15	15
Estetik bir cadde sizce nasıl olmalıdır?		
Göze hoş görünmeli	55	55
Birçok kullanım (fonksiyon) içermeli	21	21
Doğal malzemeler kullanılmalı	6	6
Çevre içinde farkedilmeli	8	8
Sanatsal değeri olmalı	10	10

3.3. Çalışma alanlarına ait bulgular

Anket katılımcılarının alan kullanma tercihleri sorgulanmaktadır. Tablo 5'te alan kullanım sıklıkları ve tercih edilen saat dilimleri kişi sayıları ve yüzde dağılımları ile birlikte gösterilmektedir.

Tablo 5. Alan kullanım tercihleri

Alan Kullanım Tercihleri	Kapalı Yol	Cumhuriyet Meydanı	Güllük Caddesi
Alanı kullanma sıklığınız?			
Hergün (Çok sık)	Kişi (%)	Kişi (%)	Kişi (%)
Haftada iki (Sık)	9	8	16
Haftada bir (Genellikle)	15	8	9
Ayda iki-üç (Bazen)	35	38	30
Ayda bir (Seyrek)	18	15	17
İki ayda bir (Çok seyrek)	6	13	11
İlk defa	14	14	13
Alanı hangi saat dilimlerinde daha çok kullanıyorsunuz?	3	4	4
07.00-12.00	8	9	16
12.00-18.00	61	56	54
18.00-24.00	65	70	75
24.00-07.00	1	2	1

Anket katılımcıları Kapalı Yolu kullanma sıklığınız nedir sorusuna; katılımcıların haftada bir (genellikle) cevabını çoğunlukla verdiği görülmektedir. Cumhuriyet Meydanını kullanma nedir sıklığınız sorusuna; katılımcıların haftada bir (genellikle) yanıtını çoğunlukla verdiği görülmektedir. Güllük Caddesini kullanma sıklığınız nedir sorusuna; en çok yanıtın haftada bir (genellikle) olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Katılımcılara hangi zaman diliminde Kapalı Yolu kullanmayı tercih edersiniz sorusu sorulduğunda; çoğunluğun 18.00-24.00 saat dilimlerinde kullanmayı tercih ettiği görülmektedir. Cumhuriyet Meydanını hangi zaman diliminde kullanmayı tercih edersiniz sorusu sorulduğunda; çoğunluğun 18.00-24.00 saat dilimlerinde kullanmayı tercih ettiği görülmektedir.

Güllük Caddesini hangi zaman diliminde kullanmayı tercih edersiniz sorusu sorulduğunda; çoğunluğun 18.00-24.00 saat dilimlerinde kullanmayı tercih ettiği görülmektedir. Dolayısıyla üç alanın da anket katılımcıları tarafından çoğunlukla 18.00-24.00 saat dilimleri arasında kullanıldığı görülmektedir (Tablo 5).

Anket katılımcılarının alanın bıraktığı etki ve izlenimler sorgulanmaktadır. Tablo 6'da alanların uyandırdığı psikolojik etki, fonksiyonel memnuniyet durumu, en beğenilen karakteristik özellikler kişi sayıları ve yüzde dağılımları ile birlikte gösterilmektedir.

Tablo 6. Alanların kullanıcılarda bıraktığı izlenim

Alanın Kullanıcılarda Bıraktığı İzlenim	Kapalı Yol		Cumhuriyet Meydanı		Güllük Caddesi	
	Kişi	(%)	Kişi	(%)	Kişi	(%)
Alan sizde nasıl bir psikolojik etki uyandırıyor?						
Sıkıntı verici ve hayal kırıklığı	51	51	8	8	49	49
Heyecan verici	5	5	8	8	11	11
Mutluluk verici	18	18	15	15	14	14
Korku ve kaygı verici	7	7	2	2	7	7
Rahatlatıcı	15	15	64	64	16	16
Güven verici	4	4	3	3	3	3
Alandaki fonksiyonlar beklentileri karşılıyor mu?						
Hiç memnun değilim	5	5	6	6	1	1
Memnun değilim	23	23	7	7	21	21
Çok memnunum	5	5	5	5	5	5
Memnunum	60	60	70	70	61	61
Fikrim yok	7	7	12	12	12	12
Alanda en beğendiğiniz karakteristik özellik nedir?						
Sokaklar ve cadde kimliği	68	68	20	20	59	59
Bitki örtüsü	3	3	13	13	4	4
Su ögesi	5	5	44	44	9	9
Mimari yapı	10	10	41	41	6	6
Donatılar	11	11	22	22	14	14
Diğer	14	14	13	13	20	20

Anket katılımcılarına Kapalı Yol sizde nasıl bir psikolojik etki uyandırıyor sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunda Kapalı yolun psikolojik olarak sıkıntı verdiği ve hayal kırıklığı yaşattığı görülmektedir. Cumhuriyet Meydanını sizde nasıl bir psikolojik etki uyandırıyor sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunda Cumhuriyet Meydanının psikolojik olarak rahatlama etkisi yarattığı görülmektedir. Güllük Caddesi sizde nasıl bir psikolojik etki uyandırıyor sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunda Güllük Caddesinin psikolojik

olarak sıkıntı verdiği ve hayal kırıklığı yaşattığı görülmektedir (Tablo 6).

Anket katılımcılarına Kapalı Yoldaki fonksiyonlar beklentinizi karşılıyor mu sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğu memnun yanıtı vermiştir. Cumhuriyet Meydanındaki fonksiyonlar beklentinizi karşılıyor mu sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğu memnun yanıtı vermiştir. Güllük Caddesindeki fonksiyonlar beklentinizi karşılıyor mu sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğu memnun yanıtı vermiştir. Dolayısıyla her üç alan kullanıcıları da alanlarda bulunan fonksiyonlardan memnunum yanıtını vermiştir ve alanların beklentileri karşıladığı görülmektedir (Tablo 6).

Katılımcılara Kapalı Yolda en beğendiğiniz karakteristik özellik nedir sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunluğun sokaklar ve cadde kimliği yanıtı verdiği görülmektedir. Cumhuriyet Meydanında en beğendiğiniz karakteristik özellik nedir sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunluğun su ögesi yanıtı verdiği görülmektedir. Güllük Caddesinde en beğendiğiniz karakteristik özellik nedir sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunluğun sokaklar ve cadde kimliği yanıtı verdiği görülmektedir (Tablo 6).

Anket katılımcılarının alanları kullanım amaçları irdelenmektedir. Tablo 7'de alanların kullanım amaçları kişi sayıları ve yüzde dağılımları ile birlikte gösterilmektedir.

Tablo 7. Alanların kullanım amaçları

Alan Kullanım Amaçları	Kapalı Yol		Cumhuriyet Meydanı		Güllük Caddesi	
	Kişi	(%)	Kişi	(%)	Kişi	(%)
Alanı kullanma amacınız nelerdir?						
Temiz hava almak	6	6	48	48	4	4
Dinlenmek ve rahatlamak	5	5	60	60	5	5
Alışveriş yapmak	73	73	7	7	67	67
Etrafı seyretmek	7	7	57	57	9	9
Birileriyle buluşmak	34	34	45	45	23	23
Günlük işlerimi halletmek	16	16	8	8	32	32
Diğer	9	9	6	6	8	8

Kapalı Yolu kullanma amacınız nelerdir sorusu sorulduğunda; katılımcıların Kapalı Yolu en çok alışveriş yapmak amacıyla kullanıldığı görülmektedir. Cumhuriyet Meydanını kullanma amacınız nelerdir sorusu sorulduğunda; katılımcıların Cumhuriyet Meydanını en çok dinlenmek ve rahatlama amacıyla kullanıldığı görülmektedir. Güllük Caddesini kullanma amacınız nelerdir sorusu sorulduğunda; katılımcıların Güllük Caddesini en çok alışveriş

yapmak amacıyla kullanıldığı görülmektedir (Tablo 7).

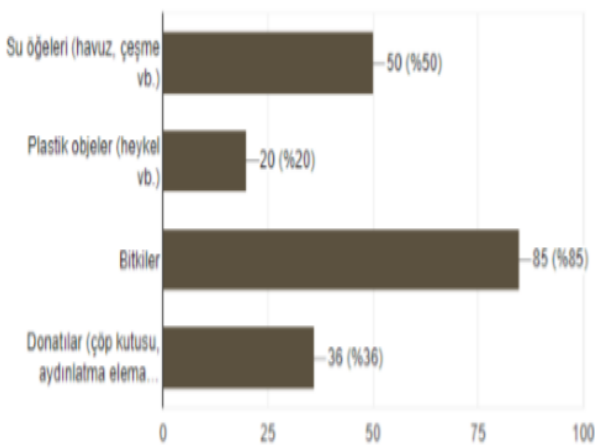
Anket katılımcılarının alanlara yönelik istekleri ve gerekli gördüğü düzenlemeler saptanmıştır. Tablo 8'de alanlarda kullanıcı istek ve gerekli bulunan düzenlemeler kişi sayıları ve yüzde dağılımları ile birlikte gösterilmektedir.

Tablo 8. Alan kullanıcı istekleri

Kullanıcının İstekleri	Kapalı Yol		Cumhuriyet Meydanı		Güllük Caddesi	
	Kişi	(%)	Kişi	(%)	Kişi	(%)
Alanın nasıl olmasını isterdiniz?						
Daha renkli	30	30	62	62	26	26
Daha renksiz	0	0	1	1	1	1
Daha kompleks	7	7	7	7	41	41
Daha basit	7	7	0	0	7	7
Daha büyük	36	36	60	60	8	8
Daha küçük	1	1	0	0	0	0
Daha doğal	19	19	24	24	18	18
Daha yapay	7	7	0	0	0	0

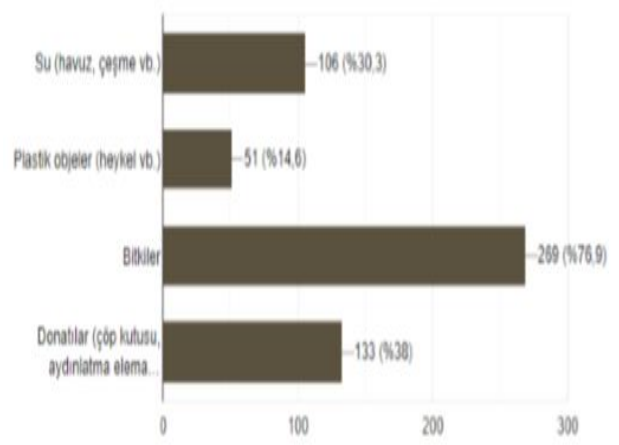
Kapalı Yolun nasıl olmasını isterdiniz sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunluğunun daha büyük yanıtı verdiği görülmektedir. Cumhuriyet Meydanının nasıl olmasını isterdiniz sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunluğunun daha renkli yanıtı verdiği görülmektedir. Güllük Caddesinin nasıl olmasını isterdiniz sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunluğunun daha kompleks yanıtı verdiği görülmektedir (Tablo 8)

Anket katılımcılarına Kapalı Yolda hangi düzenlemelere yer verilmelidir sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunluğunun Kapalı Yolda bitki düzenlemesine (peyzaj çalışmalarına) yer verilmeli yanıtını verdiği görülmektedir (Şekil 4).

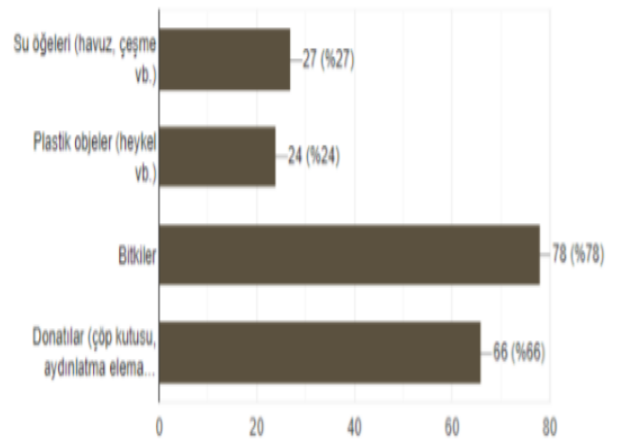
Şekil 4. Kapalı Yolda İstenen Düzenleme Elemanları (%)

Anket katılımcılarına Cumhuriyet Meydanında hangi düzenlemelere yer verilmelidir sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunluğunun Cumhuriyet Meydanında bitki düzenlemesine (peyzaj çalışmalarına) yer verilmeli yanıtını verdiği görülmektedir (Şekil 5).

Şekil 5. Cumhuriyet Meydanında İstenen Düzenleme Elemanları (%)

Anket katılımcılarına Güllük Caddesinde hangi düzenlemelere yer verilmelidir sorusu sorulduğunda; katılımcıların çoğunluğunun Güllük caddesinde bitki düzenlemesine (peyzaj çalışmalarına) yer verilmeli yanıtını verdiği görülmektedir (Şekil 6).

Şekil 6. Güllük Caddesinde İstenen Düzenleme Elemanları (%)

Dolayısıyla anket katılımcıları tarafından her üç alanda da çoğunlukla bitki düzenlemesine (peyzaj çalışmalarına) yer verilmeli yanıtı verdiği görülmektedir.

Kapalı yolda hoşlandığınız şeyler nedir açık uçlu sorusuna genellikle alışveriş, hareketlilik ve kalabalık, trafiğe kapalı olması, erişim ve ulaşılabilirlik, cadde kimliği, konum ve mimari yapısı gibi yanıtlar gelmiştir. Kapalı yolda hoşlanmadığınız şeyler açık uçlu sorusuna genellikle kalabalık, dar, yetersiz, çarpık kentleşme, sıkıcı, estetik değil, işlevsiz, esnaf ve seyyar satıcılar, güvensiz, otopark sorunu, donatı eksikliği, gürültü, bakımsız gibi yanıtlar gelmiştir.

Cumhuriyet Meydanından hoşlandığınız şeyler açık uçlu sorusuna genellikle manzara, heykel, deniz, sakinlik ve huzur, modern görüntüsü, binalardan arınmış sakin hali, röper noktalardan biri

olması(bağlantı noktası), temiz hava ve mimari yapı yanıtları gelmiştir. Cumhuriyet Meydanından hoşlanmadığınız şeyler açık uçlu sorusuna genellikle beton yığını, bitki az, peyzaj eksik, fonksiyonel yetersizlik, otopark sorunu, donatı yetersizliği, estetik değil, yapay, gölge yok, sert zemin rengi ve dokusu, dilenci ve falcılar gibi yanıtlar gelmiştir.

Güllük caddesinden hoşlandığımız şeyler açık uçlu sorusuna genellikle alışveriş, gezmek, işlek cadde olması, erişim ve ulaşım gibi yanıtlar gelmiştir. Güllük caddesinden hoşlanmadığınız şeyler açık uçlu sorusuna kalabalık, kaldırım ve seyyar satıcılar, fonksiyonel yetersizlik, trafik, estetik değil, dar, trafiğe kapatılmalı, mimarisi, donatılar, yapay, bitki eksikliği gibi yanıtlar gelmiştir.

3.4. Foto-anket sonucuna göre en yüksek ve en düşük puanı alan fotoğraflar

Fotoğraflar kullanılarak yapılan foto-anket sonucuna göre en yüksek ve en düşük puanı alan fotoğraflar belirlenirken 3, 2, 1 oylarının toplamı en yüksek puanı belirlerken -1, -2, -3 oylarının toplamı ise en düşük puanı belirlemektedir. 0 oyları ise hesaplamalara dahil edilmemiştir.

Yöntem kısmında bahsedildiği üzere hoş/sıkıcı, ilginç/ilginç değil, farklı/monoton, abartılı/silik, uyumlu/uyumsuz parametreleri kullanılmıştır ve bu parametreler birbirinin zıttı konumundadır. Örneğin 1, 2, 3 oyları hoş puanını belirtirken 0 oyu fikrim yok -1,-2,-3 oyları ise sıkıcı puanını belirlemektedir. Dolayısıyla da en yüksek puanı alan hoş fotoğraf aynı zamanda en az puanı alan sıkıcı fotoğraf konumunda da olabilir. Aynı şekilde en yüksek puanı alan sıkıcı fotoğraf aynı zamanda en az puanı alan hoş fotoğraf konumunda da olabilir. Fakat nadir olarak 0 oyları bu durumu değiştirebilmektedir. Foto-anket sonucuna göre en yüksek ve en düşük puanı alan fotoğraflar ve kişi oy sayıları Tablo 9' da gösterilmektedir.

Tablo 9. En Yüksek Ve En Düşük Puanlama Sonuçları

	En Yüksek Puan		En Düşük Puan	
	Kişi Sayısı:	Fotoğraf Kodu:	Kişi Sayısı:	Fotoğraf Kodu:
Hoş	99	F2	19	F3
Sıkıcı	71	F3 ve F15	1	F2
İlginç	90	F22	14	F15
İlginç değil	72	F3	2	F22
Farklı	89	F22	13	F3
Monoton	73	F3	3	F22
Abartılı	71	F32	17	F26
Silik	58	F10 ve F20	9	F13
Uyumlu	99	F8	15	F3
Uyumsuz	75	F3	0	F8

Foto-anket sonucuna göre en yüksek ve en düşük fotoğraflar Şekil 7.'de gösterilmektedir.

Şekil 7. En yüksek ve en düşük puanı alan fotoğraflar

Foto-anket parametreleri incelendiğinde; F2 kodlu fotoğraf hoş parametresinde en yüksek(99) sıkıcı parametresinde en düşük (1) puanı almıştır. F2 kodlu fotoğraf doğala yakın bir tasarım içermektedir ve informal çizgiler hakimdir. Doğallık özelliğine sahip çevrenin birçok materyal ile uyumunun kolay olduğu ve bitki türlerinin duysal algı özelliklerinin kombinasyonunun tasarımlarda çok fazla tercih sebebi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda hoş parametresinde en yüksek puanı alması etkili olmuştur.

F3 kodlu fotoğraf sıkıcı (71), ilginç değil (72) uyumsuz (75) monoton(73) parametrelerinde en yüksek puanı alırken, hoş(19), farklı(13), uyumlu(15) parametrelerinde en düşük puanı almıştır. Ticari levhaların cadde ve sokaklarda; renk, doku, tekstür, şekil ve biçim gibi özellikleri bulunduğu yerin mevcut yapısına uygun şekilde tercih edilmesi kent estetiğine olumlu katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda F3 kodlu fotoğraf ise ticari levhaların görüntü kirliliği oluşturduğu ve bina cephelerini işgal ettiği bir fotoğraftır.

F8 kodlu fotoğraf uyumlu parametresinde en yüksek(99) puanı alırken, uyumsuz parametresinde en düşük(0) puanı almıştır. F8 kodlu fotoğrafta doğa taklit edilerek daha informal çizgilere yer verilmiştir. Dolayısıyla daha doğaldır. Bu bağlamda F8 kodlu fotoğraf uyumlu parametresinde en yüksek puanı almıştır.

F10 kodlu fotoğraf silik parametresinde en yüksek(58) puanı almıştır. Su ögesi, kamusal park ve meydanlar gibi kentsel çevrelerde inşaa edilmiş su elemanları olup; kent peyzajlarımızda suyun rolünü ortaya koymaktadır. İnsanların suyun özelliklerini dokunma, görme ve ses yoluyla deneyimlemesine olanak sağlarlar dolayısıyla da bu şekilde yaklaşımın arkasındaki gerekçe insanların suyun güzellikleri ile ilişki kurabilecekleri sürdürülebilir ve güzel kentsel açık alanlar üretmektir. Ancak F10 kodlu fotoğrafta ise durum tam tersidir. Dolayısıyla süs havuzları, şelaleler, göletler gibi içinde su barındıran alanların susuz ve atıl bırakılması kentlerde estetik açıdan olumsuz yönde etkilemektedir ve görüntü kirliliği oluşturmaktadır.

F13 kodlu fotoğraf silik parametresinde en düşük (9) puanı almıştır. Projelerde kullanılan objeler çizgi, şekil-form, doku, renk açısından çok önemli bir yere sahiptir. Çünkü çevresiyle denge içinde, uyumlu, birlik ve bütünlük oluşturmuş objeler kentsel tasarımlarda estetik açıdan da olumlu katkı sağlayacaktır. F13 kodlu fotoğrafta sadece yapısal malzemeden oluşturulmuş bir objedir bu açıdan silik parametresinde en az puanı almıştır.

F15 kodlu fotoğraf sıkıcı parametresinde en yüksek (71) puanı alırken, ilginç parametresinde en düşük(14) puanı almıştır. Peyzaj mimarı doğal ve yapıllı çevrelerin planlama, tasarım, yönetim, koruma ve rehabilitasyonuna sanatsal, bilimsel prensipler ve yeni anlayışlar getirmenin yanı sıra ekolojik çerçeveye odaklanmış kaliteli bir yaşam olanağı da sunmaktadır. F15 kodlu fotoğrafta alanın mevcut hali vardır ve hiçbir peyzaj çalışması yapılmamıştır. Bu bağlamda sıkıcı parametresinde en yüksek puanı almıştır.

F20 kodlu fotoğraf silik parametresinde en yüksek (58) puanı almıştır. Kentsel çevre tasarımlarının vazgeçilmez unsurlarından olan donatı elemanları imal edildikleri malzemenin cinsi, yapısı, dokusu, rengi ve çizgisel özellikleri gibi unsurlarla birlikte estetiklik kavramını ortaya koyarlar. F20 kodlu fotoğrafta bulunan donatı elemanı oldukça sade ve eski bir tasarımdır, günümüz tasarımlarının yanında silik kalmaktadır bu yüzden silik parametresinde en yüksek puanı almıştır.

F22 kodlu fotoğraf ilginç (90), farklı (89) parametrelerinde en yüksek puanı alırken, ilginç değil (2), monoton (3) parametrelerinde en düşük puanı almıştır. F22 kodlu fotoğrafta bulunan donatı

elemanları modern çizgileri yansıtan ve alışılmışın dışında bir tasarıma sahiptir. Bu açıdan ilginç parametresinde en yüksek puanı almıştır.

F26 kodlu fotoğraf abartılı parametresinde en düşük (17) puanı almıştır. Binaların dış cephe kaplama malzemesi ile kaplanması binanın tümünde ısı yalıtımı sağlamak gibi yaralarının yanında estetik açıdan da binanın dış cephe boya renkleri ile boyanıp dekoratif, şık bir görünüm elde edilmesine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla da bina cephe kaplamaları kentlerde hem estetik açıdan hem de kentsel kimlik kazanma açısından oldukça önemlidir. Dolayısıyla F26 kodlu görsel abartı parametresinde en düşük puanı almıştır.

F32 kodlu fotoğraf abartılı parametresinde en yüksek (71) puanı almıştır. F32 kodlu fotoğraf abartı parametresinde en yüksek puanı almıştır ama uyumlu bulunmuştur. Heykelin Ulusal Yükseliş Anıtı kimliğine sahip olması ve alanla bütünleşmesi uyumlu bulunmasında rol oynamaktadır. Dahası Antalya ile bütünleşerek değerlendirilmiş ve kimlik kazanmış heykelin kent estetiğine katkısı büyüktür.

4. Tartışma ve Sonuç

İnsanların ve diğer canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri karşılıklı etkileşim içinde oldukları ortamlar çevreyi oluşturmaktadır. Bulduğumuz çevrelerin fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamları hayatımızın şekillenmesinde katkı sağlarken genel görünümüne de psikolojik ve entelektüel ihtiyaçlarımızın karşılanmasına katkı sağlamaktadır. Nitekim F28, F29 ve F30 kodlu fotoğraflarda Cumhuriyet Meydanı, Güllük Caddesi ve Kapalı Yolda bulunan benzer kullanımlar kıyaslanmıştır. Görsellerde alanların genel görünümü değerlendirilmiştir. F28 görseli Kapalı yola, F29 görseli Güllük caddesine, F30 görseli ise Cumhuriyet Meydanına aittir. Alanlar kıyaslandığında F30 kodlu fotoğraf beğenilerinin F28 ve F29 kodlu fotoğraflardan daha fazla olduğu görülmektedir. F28 ve F29 kıyaslanırsa F28 daha fazla oy almıştır fakat F28 ve F29 kodlu fotoğrafların genel görünümünün kent estetiğine katkıda bulunabilmesi için restorasyon, iyileşme gibi düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Kentsel tasarımlarda tasarımcıların küçük bir ayrıntı olarak algıladıkları ayrıntılar bile kent estetiği açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Dolayısıyla en küçük tasarımları şekillendirirken bile kullanılan malzeme renk, doku, tekstür, biçim-form yönünden iyi araştırmalı ve yerinde kararlar vermelidir. Nitekim F17,F18 ve F19 kodlu fotoğraflarda Cumhuriyet Meydanı, Güllük Caddesi ve Kapalı Yolda bulunan benzer kullanımlar kıyaslanmıştır. Görsellerde bitki ve ağaç çevresinde kullanılan malzeme görünümü değerlendirilmektedir. F17 görsel Cumhuriyet Meydanında, F18 görsel

Güllük Caddesinde, F19 görsel Kapalı Yola aittir. Anket katılımcılarının yanıtları incelendiğinde F17 kodlu fotoğraf daha çok beğeni almıştır. F18 ve F19 kodlu fotoğraflara nazaran modern görüntüsünden dolayı kent estetiğine katkısı daha yüksektir.

Peyzaj mimarı doğal ve yapıli çevrelerin planlama, tasarım, yönetim, koruma ve rehabilitasyonuna sanatsal, bilimsel prensipler ve yeni anlayışlar getirmenin yanı sıra ekolojik çerçeveye odaklanmış kaliteli bir yaşam olanağı da sunmaktadır. Bu bağlamda F15 ve F16 kodlu fotoğraflara bakıldığında F15 kodlu fotoğrafta alanın mevcut hali F16 fotoğrafta ise peyzaj düzenlemeleri yapılmış hali görülmektedir. Dolayısıyla açık bir şekilde görülüyor ki F16 kodlu fotoğraf daha yüksek puanlar almıştır. Hali hazır projelendirilmesi gerekli olan yerlerde peyzaj çalışmalarının gerçekleştirilmesi kent estetiğine olumlu katkıda bulunmaktadır.

Projelerde kullanılan objeler çizgi, şekil-form, doku, renk açısından çok önemli bir yere sahiptir. Çünkü çevresiyle denge içinde, uyumlu, birlik ve bütünlük oluşturmuş objeler kentsel tasarımlarda estetik açılarından da olumlu katkı sağlayacaktır. Nitekim F13 ve F14 kodlu fotoğraflara bakıldığında F13 kodlu fotoğrafta yapısal malzemeden oluşturulmuş bir obje F14 kodlu fotoğrafta ise topiary sanatını da barındıran bir obje mevcuttur. Uzman anket katılımcılarından F13 ve F14 kodlu fotoğrafları kıyaslamaları istendiğinde yakın puanlar alsalar da F14 kodlu fotoğraf daha yüksektir. Tasarımlarda yapısal objelerin bitkilerle birlikte kullanımı kentsel estetiğe katkı sağlayabilir.

Kentsel çevrelerde tasarımlarda kullandığımız bitkiler gerek sonbahar, gerekse ilkbahar renklenmesiyle adeta gözlerimizde renk şöleni oluşturmaktadır. Kentsel estetik hususunda ise bitki renklenmelerinin mevsimsel olarak sınıflandırılmadığı görülmektedir. Nitekim F11 ve F12 kodlu fotoğraflara bakıldığında yaz görüntüsü ve kış görüntüsü kıyaslanmıştır ancak puanlarda büyük bir fark görülmemektedir. Bu bağlamda yaz görüntüsü de kış görüntüsü de yakın puanlar almış kent estetiğine etkisi bulunmamıştır.

Doğallık özelliklerine sahip çevrenin birçok materyal ile uyumunun kolay olduğu ve bitki türlerinin duysal algı özelliklerinin kombinasyonunun tasarımlarda çok fazla tercih sebebi olduğu görülmektedir. İnfomal çizgiler doğal çağrıştıran çizgisel formlara sahip iken, formal çizgilerse daha keskin ve köşeli hatlara sahip çizgi formundadır. Nitekim F7 ve F8 kodlu fotoğraflarda bulunan alanların kıyaslanması istenmiştir. Güllük Caddesinde bulunan F7 kodlu fotoğrafta çok formal çizgilere yer verilmiş, doğallıktan uzak bir tasarımdır. F8 kodlu fotoğrafta ise daha infomal çizgilere yer verilmiş ve daha doğaldır. Dolayısıyla F8 kodlu fotoğraf daha yüksek puanlar almıştır.

Su ögesi, kamusal park ve meydanlar gibi kentsel çevrelerde inşaa edilmiş su elemanları olup; kent peyzajlarımızda suyun rolünü ortaya koymaktadır. İnsanların suyun özelliklerini dokunma, görme ve ses yoluyla deneyimlemesine olanak sağlarlar dolayısıyla da bu şekilde yaklaşımın arkasındaki gerekçe insanların suyun güzellikleri ile ilişki kurabilecekleri sürdürülebilir ve güzel kentsel açık alanlar üretmektir. Bu bağlamda F9 ve F10 kodlu fotoğraflarda su ögesinin varlığı kıyaslanmaktadır. Su varlığının bulunmadığı F10 kodlu fotoğraf daha düşük puan almıştır çünkü süs havuzları, şelaleler, göletler gibi içinde su barındıran alanların susuz ve atıl bırakılması kentlerde estetik açıdan olumsuz yönde etkilemektedir ve görüntü kirliliği oluşturmaktadır. Bu açıdan süs havuzları, şelaleler, göletler gibi alanlarda suyun varlığı kentlere de estetik açıdan katkıda bulunacaktır.

Ticari levhaların cadde ve sokaklarda; renk, doku, tekstür, şekil ve biçim gibi özellikleri bulunduğu yerin mevcut yapısına uygun şekilde tercih edilmesi kent estetiğine olumlu katkıda bulunmaktadır. Nitekim F3 ve F4 kodlu fotoğraflarda ticari işletme levhalarına bakılarak kıyaslama yapılması istenmiştir. F3 kodlu fotoğraf Kapalı yolda bulunan karmaşık ve görüntü kirliliği oluşturan levhalardan oluşmaktayken F4 kodlu fotoğraf ise Kapalı Yolun bir üst caddesinde yer alan Şarmpol Caddesine aittir ve geçtiğimiz yıllarda cadde de sokak iyileştirilmesi yapılmıştır. Dolayısıyla F3 kodlu fotoğraf düşük puanlar alırken F4 kodlu fotoğraf yüksek puanlar almıştır. Ticari levha kirliliği insanları çok rahatsız etmektedir çünkü birçok parametrenin en düşük oyunu görüntü kirliliği oluşturan ticari levhaları bünyesinde barındıran F3 kodlu fotoğraf almıştır.

Kent estetiği konusu interdisipliner bir alandır ve peyzaj mimarları, yapı mimarlarını ve şehir plancılarını bünyesinde barındırmaktadır. Bu noktada disiplinler birlikte hareket etmeli ve halkı düşünerek ortak paydaya gelebilmelidirler. Disiplinler arası çalışma sınırlarına saygı gösterilmeli gerektiğinde fikir paylaşımı yapılmalıdır. Maalesef günümüzde Kent Estetiği Konseylerinde genelde yapı mimarları ön plana çıkmakta ve peyzaj mimarlarına yer verilmemektedir. Nitekim Peyzaj mimarlarına da bu ve benzeri konseylerde yer verilmelidir. Bunun değerlendirilmesi mesleki açıdan da bir kazanım olacaktır.

Ticari levha kirliliği kent estetiğine olumsuz katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda işletmeler tek tip levha kullanımına geçmelidir. Aynı zamanda binaların dış cephesinin genel görünümünün kent estetiğine katkıda bulunabilmesi için restorasyon, iyileştirme gibi düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Kimliksiz ya da anlam içeriğine sahip olmadan kullanılan objeler alandan soyutlanmakta ve yabancılaşmaktadır ve zamanla göze hitap etmemektedir. Bu açıdan kullandığımız obje ve

heykellerin alanla entegrasyonunu göz önünde bulundurulmalı ve tercihlerin o yönde yapmasına özen gösterilmelidir.

Kent mobilyaları ve donatı elemanları seçiminde çizgi günümüz koşullarına uyan modern, işlevsel, ekonomik ve ergonomik tercihler olmalıdır. Kent mobilyaları ve donatılar kentlerin bel kemiğini oluşturmaktadır. Doğru tercihlerimiz kent estetiğine olumlu katkıda bulunacaktır.

Süs havuzları, şelaleler, göletler gibi alanlar susuz bırakılmamalıdır. Su varlığının bulunmadığı süs havuzları, şelaleler, göletler gibi içinde su barındıran alanların susuz ve atıl bırakılması kentlerde estetik açıdan olumsuz yönde etkilemektedir ve görüntü kirliliği oluşturmaktadır. Bu açıdan süs havuzları, şelaleler, göletler gibi alanlarda suyun varlığı kentlere de estetik açıdan katkıda bulunacaktır.

Doğal yakın tasarımlar daha estetik bulunmaktadır. Tasarımlarımıza doğadaki düzeni takip ederek yön vermeliyiz. Gereksiz büyük, sert zemine oturtulmuş tek tip bitki türlerinden oluşan tasarımlardan uzak durulmalı, daha zengin bitkisel tasarımlara yer verilmelidir. Tasarımlarda yapısal objelerin bitkilerle birlikte kullanımı kentsel estetiğe katkı sağlayabilir.

Sonuç olarak mekâna, kente ve kentsel mekâna ilişkin beğeni düzeyinin yükseltilmesi, estetik eğitimin kendisi, yalnızca algı düzeyi ile sınırlanmış bir anlayışa indirgenemez. Estetik anlayışımız, estetiğin bir 'algı' ve bir 'beğeni yargısı' ya da 'hazlar kuramı' olarak gören Kantçı estetiğin ötesindedir. Önemli olan kentsel yaşamın güzelliğin alanına sokulması (kentsel estetik) ve dönüştürülmesidir. Yani estetiğin bizzat yaşamın, toplu yaşamın içine sokulmasıdır. Estetiğin alanı, yalnızca gerçeğin estetik yoldan kavranması ve güzelliğin bağlı olduğu yasaların bulunması ile sınırlı görülemez, esas olan gerçeğin biçimlendirilmesi ve dönüştürülmesidir. Yani kentsel estetiği alanı edilgen bir etkinlik değildir [5].

Kaynakça

- [1] Sevinç, M. 1999. Postmodernizm ve kent. Birikim Dergisi, 124, 54-59.
- [2] Kumbaracıbaşı, C. 1991. Kent, estetik, Ankara, 2000'li yıllar için Ankara kenti'nin açık ve yeşil alan sistemi ne olmalıdır?. Ankara Büyükşehir Belediyesi&Peyzaj Mimarlığı Derneği Sempozyum Bildirileri Ortak Yayını, 29/31 Mayıs, Ankara, 65-67.
- [3] Dede, E. Ö. 1997. Mekanın algılanma olgusu ve insan-hareket-zaman faktörlerinin etkisi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- [4] Kalın, A. 2004. Çevre tercih ve değerlendirmesinde görsel kalitenin belirlenmesi ve geliştirilmesi Trabzon sahil

bandı çrneği. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Trabzon.

- [5] Keskinok, H. Ç 2007. Kentsel Estetik Üzerine. http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sa_yfa=mimarlik&DergiSayi=52&RecID=1295 (Erişim Tarihi: 10.10.2019).

Ekler

Ek A. Kentsel çevrede estetik değerlendirmesi: Muratpaşa ili örneğine ilişkin halk ve uzman kullanıcı anket değerlendirmesi

1.Cinsiyetiniz? *

Kadın Erkek

2.Yaşınız ? *

18-25 26-33 34-41 42-49
50-57 58-65 65+

3.Eğitim durumunuz ? *

İlk Öğretim Orta Öğretim (Lise) Lisans
Yüksek Lisans Doktora

4.İş durumunuz ? *

Çalışıyor Çalışmıyor

5.Mesleğiniz ? *

6.Ekonomik geliriniz? *

...<2.500 2.500-5.000 5.000<...

7.Kapalı yolu kullanma sıklığınız ? *

Hergün Haftada iki Haftada bir Ayda iki-üç
Ayda bir İki ayda bir İlk defa

8.Cumhuriyet Meydanını kullanma sıklığınız ? *

Hergün Haftada iki Haftada bir Ayda iki-üç
Ayda bir İki ayda bir İlk defa

9.Güllük caddesini kullanma sıklığınız ? *

Hergün Haftada iki Haftada bir Ayda iki-üç
Ayda bir İki ayda bir İlk defa

10.Kapalı yolu hangi saat dilimlerinde daha çok kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

07.00-12.00 12.00-18.00
18.00-24.00 24.00-07.00

11.Cumhuriyet meydanını hangi saat dilimlerinde daha çok kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

07.00-12.00 12.00-18.00
18.00-24.00 24.00-07.00

12.Güllük caddesini hangi saat dilimlerinde daha çok kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

07.00-12.00 12.00-18.00
18.00-24.00 24.00-07.00

13.Kapalı yol sizde nasıl bir psikolojik etki uyandırıyor? *

- Sıkıntı ve hayal kırıklığı Heyecan verici
 Mutluluk verici Korku ve kaygı verici
 Rahatlatıcı Güven verici

14.Cumhuriyet meydanı sizde nasıl bir psikolojik etki uyandırıyor ? *

- Sıkıntı ve hayal kırıklığı Heyecan verici
 Mutluluk verici Korku ve kaygı verici
 Rahatlatıcı Güven verici

15.Güllük caddesi sizde nasıl bir psikolojik etki uyandırıyor ? *

- Sıkıntı ve hayal kırıklığı Heyecan verici
 Mutluluk verici Korku ve kaygı verici
 Rahatlatıcı Güven verici

16.Kapalı yoldaki fonksiyonlar beklentilerinizi (memnuniyet durumu) karşılıyor mu? *

- Hiç memnun değilim Memnun değilim
 Fikrim yok Çok memnunum Memnunum

17.Cumhuriyet meydanındaki fonksiyonlar beklentilerinizi (memnuniyet durumu) karşılıyor mu ?*

- Hiç memnun değilim Memnun değilim
 Fikrim yok Çok memnunum Memnunum

18.Güllük caddesindeki fonksiyonlar beklentilerinizi (memnuniyet durumu) karşılıyor mu ? *

- Hiç memnun değilim Memnun değilim
 Fikrim yok Çok memnunum Memnunum

19.Kapalı yolda en beğendiğiniz karakteristik özellik ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

- Sokaklar ve cadde kimliği Bitki örtüsü Su ögesi
 Mimari yapı Donatılar Diğer

20.Cumhuriyet meydanında en beğendiğiniz karakteristik özellik? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

- Sokaklar ve cadde kimliği Bitki örtüsü Su ögesi
 Mimari yapı Donatılar Diğer

21.Güllük caddesinde en beğendiğiniz karakteristik özellik? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

- Sokaklar ve cadde kimliği Bitki örtüsü Su ögesi
 Mimari yapı Donatılar Diğer

22.Kapalı yolu kullanma amacınız nelerdir ?(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

- Temiz hava almak Dinlenmek ve rahatlamak
 Birileriyle buluşmak Günlük işlerimi halletmek
 Alışveriş yapmak Etrafı seyretmek Diğer

23.Cumhuriyet meydanını kullanma amacınız nelerdir ?(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

- Temiz hava almak Dinlenmek ve rahatlamak
 Birileriyle buluşmak Günlük işlerimi halletmek
 Alışveriş yapmak Etrafı seyretmek Diğer

24.Güllük caddesini kullanma amacınız nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

- Temiz hava almak Dinlenmek ve rahatlamak
 Birileriyle buluşmak Günlük işlerimi halletmek
 Alışveriş yapmak Etrafı seyretmek Diğer

25.Kapalı yolun nasıl olmasını isterdiniz ? *

- Daha renkli Daha renksiz Daha kompleks
 Daha basit Daha büyük Daha küçük
 Daha doğal Daha yapay

26.Cumhuriyet meydanının nasıl olmasını isterdiniz ? *

- Daha renkli Daha renksiz Daha kompleks
 Daha basit Daha büyük Daha küçük
 Daha doğal Daha yapay

27.Güllük caddesinin nasıl olmasını isterdiniz ? *

- Daha renkli Daha renksiz Daha kompleks
 Daha basit Daha büyük Daha küçük
 Daha doğal Daha yapay

28.Kapalı yolda hangi düzenlemelere yer verilmelidir ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

- Su öğeleri Plastik objeler Bitkiler Donatılar

29.Cumhuriyet meydanında hangi düzenlemelere yer verilmelidir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

- Su öğeleri Plastik objeler Bitkiler Donatılar

30.Güllük caddesinde hangi düzenlemelere yer verilmelidir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.) *

- Su öğeleri Plastik objeler Bitkiler Donatılar

31.Estetik bir meydan sizce nasıl olmalıdır ? *

- Göze hoş görünmeli Birçok kullanım içermeli
 Çevre içinde farkedilmeli Sanatsal değeri olmalı
 Doğal malzemeler kullanılmalı

32.Estetik bir cadde sizce nasıl olmalıdır ? *

- Göze hoş görünmeli Birçok kullanım içermeli
 Çevre içinde farkedilmeli Sanatsal değeri olmalı
 Doğal malzemeler kullanılmalı

33.Kapalı yolda hoşlandığınız şeyler nelerdir ? *

34.Cumhuriyet meydanında hoşlandığınız şeyler nelerdir ? *

35.Güllük caddesinde hoşlandığınız şeyler nelerdir ? *

36.Kapalı yolda hoşlanmadığınız şeyler nelerdir ? *

37.Cumhuriyet meydanında hoşlanmadığınız şeyler nelerdir ?*

38.Güllük caddesinde hoşlanmadığınız şeyler nelerdir ? *

EK B. Kentsel Çevrede Estetik Değerlendirmesi: Muratpaşa İli Örneğine İlişkin Uzman Kullanıcıların Foto-Anket Değerlendirmesinde Yer Alan Fotoğraflar

